

บันทึก

เรื่อง การพ้นจากตำแหน่งของกรรมการอำนวยการครุสภา

กระทรวงศึกษาธิการได้มีหนังสือ ที่ ศธ.๐๒๐๔/๓๗๔๔๐ ลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๒๕ ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายของสำนักงานเลขาธิการ ครุสภาเกี่ยวกับพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ความว่า นายสมศักดิ์ พงศ์พูนลาภ ข้าราชการครูและกรรมการอำนวยการครุสภา ได้ถูกสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติสั่งให้ออกจากราชการตามมาตรา ๙๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ จึงต้องพ้นจากตำแหน่งกรรมการอำนวยการครุสภา เพราะเหตุพ้นจากการเป็น ข้าราชการครู และเนื่องจากมาตรา ๗ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ บัญญัติให้ผู้ใดคะแนนลำดับถัดไปเป็นผู้ดำรงตำแหน่งที่ว่าง สำนักงานเลขาธิการครุสภาจึงเสนอ คณะกรรมการอำนวยการครุสภาให้ผู้ที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปในการเลือกตั้งกรรมการ อำนวยการครุสภาตามบัญชีคะแนนการเลือกตั้งเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ คือ นายปราโมทย์ สรวมนาม ข้าราชการครู เข้าดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการครุสภาแทน และในระหว่างนี้นายสมศักดิ์ฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการด้วย

คณะกรรมการอำนวยการครุสภาได้พิจารณาข้อเสนอของสำนักงานเลขาธิการครุ สภาแล้ว เห็นว่า เมื่อนายสมศักดิ์ฯ พ้นจากการเป็นกรรมการอำนวยการครุสภา ผู้ที่ได้คะแนนใน ลำดับถัดไปจะต้องเข้าดำรงตำแหน่งแทนทันทีตามผลของกฎหมาย คณะกรรมการอำนวยการครุ สภาไม่มีอำนาจที่จะชะลอการพ้นจากตำแหน่งของนายสมศักดิ์ฯ ไว้ได้ แต่โดยเหตุที่มีกรรมการ อำนวยการครุสภาส่วนหนึ่งมีความเห็นแย้งว่า นายสมศักดิ์ฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการ แล้ว หากผลการอุทธรณ์ปรากฏว่าผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์สั่งให้นายสมศักดิ์ฯ กลับเข้ารับ ราชการตามเดิม นายสมศักดิ์ฯ ย่อมจะกลับเข้ามาเป็นกรรมการอำนวยการครุสภาอีกได้ ถ้าให้ บุคคลซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการอำนวยการครุสภาในลำดับถัดไปเข้าดำรงตำแหน่งแทนแล้ว นายสมศักดิ์ฯ จะไม่ได้กลับเข้ามาเป็นกรรมการอำนวยการครุสภาอีก เนื่องจากพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ มิได้บัญญัติกรณีเช่นนี้ไว้โดยชัดแจ้งคณะกรรมการอำนวยการครุสภาจึงลงมติ ให้สำนักงานเลขาธิการครุสภามีหนังสือขอให้กระทรวงศึกษาธิการหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า ในกรณีที่ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการครุสภาพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุถูกให้ออกจาก ราชการ เมื่อผู้นั้นอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจากราชการและภายหลังได้กลับเข้ารับราชการตามเดิมใน ขณะที่คณะกรรมการอำนวยการครุสภายังไม่ครบกำหนดออกจากตำแหน่งตามวาระ ผู้นั้นจะยังคง มีสิทธิเป็นกรรมการอำนวยการครุสภาตามเดิมหรือไม่ หรือจะมีวิธีปฏิบัติอย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าวและฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงาน

ปลัดกระทรวง และสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้ว ข้อเท็จจริงจึงเป็นยุติว่า นายสมศักดิ์ พงศ์พูนลาภ ได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วน จังหวัดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๑ ในประเภทข้าราชการครูตามมาตรา ๒๔^๑ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ และได้ ดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการคุรุสภาตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๑๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ต่อมาคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้มีคำสั่งที่ ๑๐๗ / ๒๕๒๔ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ ให้นายสมศักดิ์ฯ ออกจากราชการเพราะมีมลทินมัวหมอง และนายสมศักดิ์ฯ ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ขณะนี้อยู่ระหว่างรอผลการพิจารณาอุทธรณ์

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวมาข้างต้น ปัญหาจึงมีว่า ถ้าอุทธรณ์ของนายสมศักดิ์ฯ พัง ขึ้นและได้กลับเข้ารับราชการตามเดิม นายสมศักดิ์ฯ จะมีสิทธิเป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภา ตามเดิมหรือไม่ เมื่อพิจารณาบทเฉพาะกาลมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งบัญญัติว่า “ผู้ใดเป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วน จังหวัดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะถึงคราวออก ตามวาระ ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการดังกล่าวว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ผู้ที่ได้คะแนน ในลำดับถัดไปในการเลือกตั้งกรรมการนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทน แต่กรรมการซึ่งเข้ามาแทนให้อยู่ ในตำแหน่งเพียงเท่าที่กำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน” และบทบัญญัติในมาตรา ๗ วรรคสี่ แห่ง พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ซึ่งบัญญัติว่า “นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการที่ได้รับเลือกตั้งพ้นจาก ตำแหน่งเมื่อ ลาออก พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกคุรุสภา หรือพ้นจากการเป็นครูซึ่งตนเป็น ผู้แทนตามมาตรา ๒๔” ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่า นายสมศักดิ์ฯ ซึ่งถูกคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติสั่งให้ออกจากราชการต้องพ้นจากการเป็นข้าราชการครูตามมาตรา ๒๔ แห่ง พระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๔๘๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ฉะนั้น นายสมศักดิ์ฯ จึงต้องพ้นจากการเป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภาตามมาตรา ๗

^๑ มาตรา ๒๔ ครูได้แก่

(๑) ข้าราชการครู

(๒) (ยกเลิก)

(๓) พนักงานครูเทศบาล

(๔) ข้าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นผู้สอนประจำในสถานศึกษาของ กรุงเทพมหานคร

(๕) ผู้ทำการสอนในสถานศึกษาที่อยู่ในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการและได้รับ เงินเดือนเป็นประจำ

^๒ มาตรา ๑๐ ผู้ใดเป็นกรรมการอำนวยการคุรุสภาซึ่งได้รับเลือกตั้งจากข้าราชการครูส่วน จังหวัดอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ผู้นั้นอยู่ในตำแหน่งต่อไปจนกว่าจะถึงคราวออกตามวาระ ใน กรณีที่ตำแหน่งกรรมการดังกล่าวว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ผู้ที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปในการ เลือกตั้งกรรมการนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแทนแต่กรรมการซึ่งเข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าที่กำหนดเวลา ของผู้ซึ่งตนแทน

วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวด้วย ไปแล้ว และโดยที่บทเฉพาะกาลมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ บัญญัติให้ผู้ที่ได้คะแนนถัดไปในการเลือกตั้งเข้าดำรงตำแหน่งแทน และให้ผู้เข้ามาแทนอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน นายปราโมทย์ สรวมนาม ซึ่งเป็นผู้ได้รับคะแนนถัดไปในการเลือกตั้งจึงเป็นผู้มีสิทธิเข้าดำรงตำแหน่งแทนทันที คณะกรรมการอำนวยการครูสภาจะชะลอการแต่งตั้งไว้หาได้ไม่ เพราะการดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาเป็นการดำรงตำแหน่งโดยผลของการเลือกตั้ง อีกทั้งกฎหมายมีเจตนารมณ์จะให้การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการครูสภามีความต่อเนื่องและสอดคล้องกับมาตรา ๙ ทวิ^๓ แห่งพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช ๒๕๔๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการอำนวยการครูสภามีการประชุมเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละครั้ง สำหรับกรณีนี้ แม้ว่านายสมศักดิ์ฯ จะได้กลับเข้ารับราชการตามเดิมตามผลการพิจารณาอุทธรณ์ก็หาเป็นเหตุให้นายสมศักดิ์ฯ กลับเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาต่อไปได้ไม่ การกลับเข้ารับราชการเป็นเพียงผลของกฎหมายตามมาตรา ๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ประกอบกับมาตรา ๑๐๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ

^๓ มาตรา ๙ ทวิ ให้คณะกรรมการอำนวยการมีการประชุมเป็นประจำอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง และในกรณีที่ประธานเห็นว่าเรื่องที่จะประชุมพิจารณานั้นเกี่ยวกับส่วนได้เสียของสมาชิกครูสภา หรือเป็นการสมควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของกรรมการที่ปรึกษา ให้ประธานมีอำนาจเรียกกรรมการที่ปรึกษามาประชุมร่วมกับคณะกรรมการอำนวยการได้ แต่ประธานจะต้องเรียกกรรมการที่ปรึกษามาประชุมร่วมกับคณะกรรมการอำนวยการอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

ในการร่วมประชุมกับคณะกรรมการอำนวยการครูสภาตามวรรคหนึ่งกรรมการที่ปรึกษามีสิทธิเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นได้ แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

^๔ มาตรา ๔ ให้นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับข้าราชการพลเรือนสามัญ มาใช้บังคับแก่ข้าราชการครูโดยอนุโลม เว้นแต่ในพระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

ในกรณีที่นำกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนมาใช้บังคับตามวรรคหนึ่ง ให้บรรดาอำนาจและหน้าที่ของ ก.พ. เป็นอำนาจและหน้าที่ของ ก.ค. และในกรณีใดที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนกำหนดให้ ก.พ. ออกกฎ ก.พ. หรือระเบียบ ในกรณีนั้นให้ ก.ค. ออกกฎ ก.ค. หรือระเบียบแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๕ มาตรา ๑๐๕ การอุทธรณ์คำสั่งให้ออก ปลดออก หรือไล่ออก ให้ผู้ทูลเกล้าฯ ก.พ. ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อ ก.พ. ได้พิจารณาวินิจฉัยให้รายงานนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีไม่เห็นด้วยกับมติของ ก.พ. และ ก.พ. พิจารณาความเห็นของนายกรัฐมนตรีแล้ว ยังยืนตามมติเดิม ให้ ก.พ. รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

การอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

ในกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการหรือคณะรัฐมนตรีมีมติตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ทูลเกล้าฯ กลับเข้ารับราชการ หรือให้เปลี่ยนแปลงคำสั่งของผู้บังคับบัญชา หรือให้ดำเนินการประการใด ให้กระทรวงทบวงกรมดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือมติคณะรัฐมนตรี

ในกรณีที่สั่งให้ผู้ทูลเกล้าฯ กลับเข้ารับราชการ ให้นำมาตรา ๙๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๒ คือ ได้รับเงินเดือนในระหว่างถูกสั่งให้ออกจากราชการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยเงินเดือนของผู้ถูกสั่งพักราชการและการนับเวลาราชการต่อเนื่องเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการเท่านั้น ไม่ก่อให้เกิดสิทธิที่จะได้กลับเข้าเป็นกรรมการอำนวยการครูสภาด้วย เพราะสิทธิดังกล่าวได้สิ้นสุดลงพร้อมกับการพ้นจากการเป็นข้าราชการครูของนายสมศักดิ์ฯ แล้ว

ส่วนปัญหาที่ถามต่อไปว่า จะมีวิธีปฏิบัติอย่างไรนั้น เมื่อมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๓ ได้กำหนดไว้ชัดเจนแล้วว่า ในกรณีที่ตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาว่างลงก่อนถึงคราวออกตามวาระ ให้ผู้ที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปเข้าดำรงตำแหน่งกรรมการอำนวยการครูสภาแทน ดังนั้นจึงไม่มีวิธีปฏิบัติอื่นใดอีก ผู้ที่ได้คะแนนในลำดับถัดไปย่อมเป็นผู้มีสิทธิเข้าดำรงตำแหน่งแทน และอยู่ในตำแหน่งต่อไปได้เพียงเท่ากำหนดเวลาของผู้ซึ่งตนแทน

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕